

Energie & Water Update

November 2023, Nummer 4

In dit nummer

In dit nummer leest u over de aanvullende maatregelen netcongestie, de nieuwe overeenkomst over de kostenverdeling van het landelijk gastransport GTS en de waterstof backbone van Gasunie HyNetwork Services (HNS) die weer een stap concreter wordt. Daarnaast informeren wij u over de verlenging van de (aangepaste) “Anti-afhaakregeling” en over het actieprogramma chemische stoffen bedrijfsleven.

Inhoudsopgave

Demissionair minister presenteert aanvullende maatregelen netcongestie	2	Bedrijfsleven maakt werk van KRW-doelstellingen	4
Kostenverdeling landelijk gastransport GTS blijft reflectief!	3	“Anti-afhaakregeling” afvalwater blijft bestaan maar in aangepaste vorm	5
Waterstof backbone HNS wordt weer een stap concreter	3		

Demissionair minister presenteert aanvullende maatregelen netcongestie

Waar gaat het over?

Op 18 oktober verklaarden de netbeheerders dat grote delen van het elektriciteitsnet in Nederland vol zitten. Op de paar plekken waar dat nog niet zo is dreigt ook congestie en zal het niet lang duren voordat ze ook op slot gaan. Op dezelfde dag presenteerde demissionair minister van Klimaat en Energie Jetten aan de hand van deze bevindingen een pakket aan maatregelen voor zowel de korte als de lange termijn om netcongestie te bestrijden. De enige oplossing op de lange termijn is het net uitbreiden en zo snel mogelijk bijbouwen. Om dit te bereiken wil de demissionair minister vergunningsprocedures versnellen en proactief grond aanwijzen om netuitbreidingen te bouwen. Op de korte termijn wil Jetten ervoor zorgen dat er bij bedrijven meer flexibiliteit vrijkomt. De verplichting voor bedrijven om hun beschikbare flexibele capaciteit tegen een vergoeding aan te bieden wordt verduidelijkt. Daarnaast komt er een standaardvergoeding waar netbeheerders op terug kunnen vallen wanneer ze geen of te dure aanbiedingen krijgen. De demissionair minister hoopt hiermee bedrijven aan te sporen hun flexibiliteit tijdig en tegen een redelijke vergoeding aan te bieden.

Wat betekent dit voor u?

Volgens demissionair minister Jetten zal netcongestie de gehele samenleving gaan treffen. De kans is volgens Jetten groot dat in de periode 2026-2029 de groeiende netcongestie zal leiden tot uitval van de elektriciteitsvoorziening op piekmomenten. Of het zo ver zal komen moet nog maar blijken. Voor bedrijven geldt wel dat het nu al moeilijk of zelfs onmogelijk is om een aansluiting of verzwaring van de aansluiting te krijgen op plekken waar netcongestie heerst of dreigt. Hier moet bij toekomstplannen expliciet rekening mee gehouden worden om te voorkomen dat u voor verassingingen komt te staan wanneer u een aansluiting of verzwaring aanvraagt.

Daarnaast kunnen netbeheerders bedrijven met een verbruik van >1MW verplichten hun flexibele vermogen aan te bieden voor congestiemanagement. Dit gaat slechts om een biedplicht. U wordt

verplicht aan te tonen welk vermogen u wel of niet aan kunt bieden en welke vergoeding u hiervoor wenst. Indien er geen flexibel vermogen beschikbaar is kunt u dat ook aangeven en voldoet u dus aan de plicht. Indien er te weinig flexibel vermogen wordt aangeboden, stelt de demissionair minister dus een standaardvergoeding voor. Dit zou betekenen dat elke aangeslotene dezelfde vergoeding zal krijgen voor aangeboden flexibiliteit onder de verplichting.

Betrokkenheid VEMW

VEMW was niet betrokken bij het tot stand komen van het pakket aan maatregelen dat de demissionair minister gepresenteerd heeft. VEMW is wel betrokken bij de manier waarop de plannen in de praktijk gebracht worden. VEMW is een belanghebbende partij binnen het Landelijk Actieprogramma Netcongestie (LAN) en praat zodoende mee over de implementatie van de maatregelen. Ook heeft VEMW een plaats in het Gebruikersplatform Elektriciteits- en Gasnetten (GEN) waarin alle ontwerpbesluiten over de netcode elektriciteit door de netbeheerders gepresenteerd worden en marktpartijen hun feedback kunnen delen alvorens de plannen, inclusief feedback, naar de ACM gestuurd worden. Onze feedback baseren we op de input van leden in de Werkgroep Codes. Mocht u willen deelnemen aan deze werkgroep, laat dit ons dan weten!

Matthieu van den Belt
Beleidsadviseur energie

0348-484 353
mvdb@vemw.nl

Kostenverdeling landelijk gastransport GTS blijft reflectief!

Waar gaat het over?

Op 16 maart 2017 heeft de Europese Commissie de zogenaamde 'Network Code on harmonised transmission tariff structures for gas' (NC TAR) aangenomen. Deze NC TAR is in Nederland na een marktconsultatie en via een breed gedragen overeenkomst op 11 december 2018 geïmplementeerd. Belangrijkste doelstelling: het aanpakken van de grote variëteit in nationale tariefstructuren om zoveel mogelijk knelpunten weg te nemen die een effectieve grensoverschrijdende gashandel en een goede werking van de Europese gasmarkt hinderen.

Omdat de overeenkomst van 2018 eind 2024 afloopt is de afgelopen maanden onderzocht of er opnieuw een overeenkomst gesloten kan worden. En dat blijkt het geval. Op 16 oktober 2023 heeft VEMW met 6 andere marktpartijen, ACM, en GTS een nieuwe overeenkomst gesloten voor een periode van 5 jaar (2025-2030). Belangrijkste punt voor VEMW-leden: de kostenverdeling over de gasinvoedings- (entry) en onttrekkingspunten (exit) blijft 40:60, hetgeen ondanks een verandering van gastromen (Russisch gas uit het oosten is verdrongen door LNG uit het westen) nog steeds het meest kostenreflectief blijkt.

Wat betekent het voor u?

Leveranciers, shippers en een aantal stakeholders (ElementNL, VGN, VLNG) zouden liefst een kostenverdeling van tussen de 0:100 en 30:70 zien vanuit de gedachte dat zo méér gas naar Nederland zal komen.

Eindgebruikers betalen direct of indirect immers toch de gehele rekening, zo is de gedachte. En, als gevolg van het geopolitieke conflict in Oekraïne, zijn de gasstromen omgedraaid. Dat is weliswaar het geval, maar VEMW bepleitte met succes dat dit niet geldt voor de capaciteitsboekingen, en dat is de grondslag voor de tarieven. En, met een 40:60 kostenverdeling blijft de juiste prikkel in het systeem om doelmatig te handelen. VEMW heeft wel moeten accepteren dat de gasopslagen een hogere korting krijgen (75 i.p.v. 60 procent), en LNG-terminals onder voorwaarden een 20 procent korting (i.p.v. 0%). Dit opwaartse effect op de tarieven (2 maal 2 procent) wordt gecompenseerd door een handhaving van de zgn. Inter-TSO-compensatie op de BBL-interconnector NL-VK (4 procent). Eindgebruikers betalen door deze overeenkomst via de transporttarieven op hun exitpunten daarmee onverminderd ongeveer 12-14 procent van de toegestane kosten (ca. 1 mrd euro/jaar) van GTS.

Betrokkenheid VEMW

VEMW is namens u actief betrokken bij zowel de vaststelling van de methodebesluiten (vaststelling omvang toegestane doelmatige kosten GTS) als de verdeling van die kosten over de tarieven, waaronder de invulling van de kostenverdelingsgrondslag NC TAR. In 2018 hebben we met succes mee onderhandeld over - en getekend voor - de uitgangspunten van de kostenverdeling. En die overeenkomst is nu dus - na onderhandeling - met een aantal aanpassingen voor een nieuwe periode van 5 jaar verlengd.

Jacques van de Worp

Senior beleidsadviseur energie

0348-484 358

jvdw@vemw.nl

Waterstof backbone HNS wordt weer een stap concreter

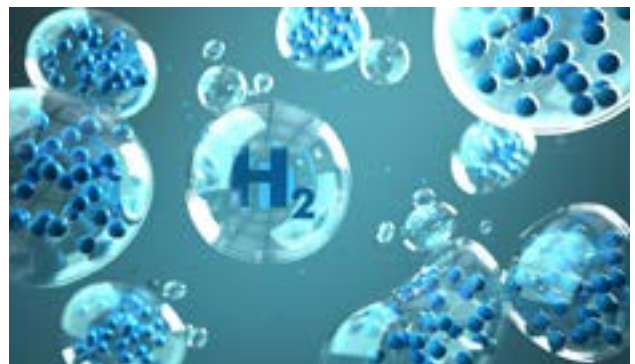
Waar gaat het over?

Gasunie HyNetwork Services (HNS) is door het ministerie van EZK aangewezen als netbeheerder voor de zogenaamde waterstof backbone. Die backbone gaat in ieder geval de 5 grote industriële clusters verbinden en moet gaan aansluiten op waterstofnetwerken in Duitsland en andere landen. Recentelijk is de aanleg van het netwerk gestart met een traject van 35 km tussen de Maasvlakte en Pernis. De eerste fase moet in 2028 gereed zijn en de landelijke uitrol tussen 2030 en 2035.

VEMW werkt in een intensief overleg met Energie-Nederland (producenten, shippers en leveranciers) en HNS sinds zomer 2022 aan een model set van aansluit- en transportvoorwaarden voor toegang tot de voorziening. Daarbij wordt nu de hand gelegd aan de laatste 4 issues die nog op tafel liggen, te weten het liability-bouwwerk, de procedure voor wijziging van de voorwaarden, de onderhoudsschema's en de flexibiliteit (linepack). Wij hopen nog voor de Kerst tot een afronding van deze zaken te kunnen komen in een versie 1.0.

Wat betekent het voor u?

Dit besluit betekent dat voor aansluitingen kleiner dan 3x80ampère weer Voor gebruikers van infrastructuur zoals elektriciteit, aardgas en waterstof is het van evident belang dat de voorwaarden en tarieven transparant,

non-discriminair, en kostenreflectief zijn. Met een evenwicht tussen de rechten en plichten voor de netbeheerder en de netgebruikers, én zonder onderscheid in de voorwaarden voor de ene en de andere gebruiker. Het bijzondere daarbij is dat de waterstofinfrastructuur nieuw is. In overleg is ervoor gekozen om zoveel mogelijk gebruik te maken van de Aansluit- en Transportovereenkomst van GTS (landelijk gasnetbeheerder). VEMW heeft er in dit overlegproces met succes op aangedrongen dat ook

toezichhouder ACM een rol krijgt, met name als het gaat om toekomstige veranderingen van voorwaarden en bij geschillen. Dat is bijzonder omdat ACM hier formeel nog geen rol in heeft (onderhandelde toegang), maar die wel krijgt in 2031 (gereguleerde toegang).

De meeste VEMW-leden zullen tot zeker 2030 moeten wachten voor ze aangesloten kunnen worden op de backbone. Vóór die tijd zal de toegang beperkt zijn tot enkele bedrijven uit de energie-intensieve industrie in de vijf grote clusters: Noord-Nederland, Noordzeekanaalgebied, Rotterdam-Moerdijk, Zeeland/West-Brabant en Chemelot.

Betrokkenheid VEMW?

De ACM bepaalt de aansluittermijnen voor kleinverbruiks- en grootverbruiks-aansluitingen via afzonderlijke trajecten. VEMW is nauw betrokken bij de totstandkoming van een nieuwe aansluittermijn voor grootverbruiks-aansluitingen. Tot de uitspraak van het HvJEU waren de

aansluittermijnen 18 weken voor aansluitingen kleiner dan 10 MVA en voor maatwerk-aansluitingen groter dan 10 MVA een termijn in overleg.

Jacques van de Worp

Senior beleidsadviseur energie

0348-484 358

jvdw@vemw.nl

Bedrijfsleven maakt werk van KRW-doelstellingen

Waar gaat het over?

Eind 2027 zal Nederland aan de doelen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) moeten voldoen. Er moet in betrekkelijk weinig tijd nog heel wat gebeuren om aan de doelen te voldoen. Daarom is het Rijk gestart met het KRW-impulsprogramma. Onderdeel daarvan is een extra inspanning voor de aanpak van chemische stoffen waarvan de normen in grond- en oppervlaktewater worden overschreden. De stoffen komen in het watersysteem via diverse bronnen, waaronder de emissie van chemische stoffen door bedrijven. Het bedrijfsleven heeft onder regie van VNO-NCW het initiatief genomen om met het Rijk (I&W) en de relevante bedrijfstakken maatregelen te bedenken die de bedoelde emissies voorkomen of reduceren. Daarom is het 'Actieprogramma chemische stoffen bedrijfsleven' opgesteld. Het programma is aanvullend op lopend beleid. Er wordt een ketenaanpak gevolgd waarbij er ook naar de productie van stoffen en het gebruik in bedrijfsprocessen wordt gekeken ('wat er niet in komt, hoeft er ook niet uit'). Door mee te doen aan het actieprogramma wordt voor bedrijven zoveel mogelijk voorkomen dat er na 2027 geen ontwikkelingen, projecten en uitbreidingen meer mogelijk zijn of dat bijvoorbeeld lozingsvergunningen ingetrokken moeten worden

Wat betekent dit voor u?

De hoofddoelgroep van het actieprogramma zijn de circa 1.600 bedrijven met een lozingsvergunning en de circa 20.000 meldingsplichtige bedrijven die op oppervlaktewater lozen. De aanpak is branchegericht. Bedrijven worden geholpen om via een 'self-assessment' vast te stellen welke emissies er zijn en of emissies zijn te voorkomen, dan wel te verminderen. Ook kunnen zij nagaan (in de gehele bedrijfsketen) welke

extra maatregelen genomen moeten worden om aan de KRW te voldoen. Indien u over een lozingsvergunning beschikt, ontvangt u nog dit jaar brief/mail, waarin staat wat u zelf kunt doen om 'KRW-proof' te worden. Aan de hand van een duidelijke handleiding kunt u zelf bepalen of u stoffen loost die behoren tot de KRW-kritieke stoffen, of die stoffen zijn vergund, met welke BBT die stoffen moeten worden gereduceerd en hoe men bepaalt of eventueel aanvullende maatregelen nodig zijn.

Betrokkenheid VEMW

VEMW hecht veel waarde aan een gezonde leefomgeving met voldoende water en een goede waterkwaliteit. Wij onderschrijven daarom de doelen van de KRW. VEMW heeft meegewerkt aan de totstandkoming van het Actieprogramma chemische stoffen bedrijfsleven. Daarnaast zullen wij participeren in de begeleidingscommissie én in de klankbordgroep.

Roy Tummers

Directeur Water

0348-484 352

rt@vemw.nl

“Anti-afhaakregeling” afvalwater blijft bestaan maar in aangepaste vorm

Waar gaat het over?

Met de zogenaamde anti-afhaakregeling kunnen waterschappen voorkomen dat grote bedrijven uit kostenoverweging zelf gaan zuiveren en dus (geheel of gedeeltelijk) afhaken van de collectieve zuivering van de waterschappen. Collectieve zuivering kan om meerdere redenen gewenst zijn. Afhaken wordt als onwenselijk beschouwd omdat dit leidt tot tariefstijgingen voor huishoudens en overige bedrijven. Bedrijven kunnen onder voorwaarden een korting krijgen als ze niet zelf gaan zuiveren. De huidige regeling is aangemerkt als staatssteun waardoor goedkeuring van de Europese Commissie (EC) nodig was. Deze goedkeuring loopt tot eind 2023. Dat betekent dat subsidies op basis van de huidige regeling uiterlijk per eind 2023 beëindigd moeten worden. Recentelijk werd bekend dat de regeling blijft bestaan maar wordt aangepast in een “marktconforme regeling”. Daardoor is de continuïteit van de anti-afhaakregeling gewaarborgd. Deze is namelijk straks niet langer afhankelijk van de goedkeuring van de EC.

Wat betekent dit voor u?

Indien u momenteel gebruik maakt van de anti-afhaakregeling kunt u dat zeer waarschijnlijk na 2023 blijven doen. Uiteindelijk zal het waterschap daarover een besluit moeten nemen. Waterschappen zijn niet verplicht om gebruik te maken van de regeling. Er zijn situaties waarin er voor waterschappen geen aanleiding bestaat om de regeling te gebruiken. Dat geldt bijvoorbeeld als de RWZI's volledig belast zijn en er in feite geen ruimte meer is voor nieuwe (grote) lozers. In dat geval kan het zelfs wenselijk zijn dat er wordt afgehaakt. Wij raden u aan om contact op te nemen met uw waterschap zodat zij u kunnen informeren over de toepassing van de marktconforme regeling. Dat kunt u overigens ook doen als u nog geen gebruik maakt van de regeling en overweegt om zelf te

gaan zuiveren (bijvoorbeeld omdat dat in uw situatie financieel voordeliger kan zijn). Uw waterschap kan u vertellen of de mogelijkheid bestaat om de regeling in te zetten en, zo ja, onder welke voorwaarden dat kan.

Betrokkenheid VEMW

VEMW heeft zich ruim tien jaar geleden succesvol ingezet voor verlenging van de huidige regeling. Ook nu weer hebben we bij de waterschappen en het Ministerie van I&W gepleit voor voortzetting van de regeling. Wij zijn verheugd dat de regeling wordt voortgezet. Deze levert in onze ogen een bijdrage aan een doelmatige en duurzame verwerking van afvalwater.

Roy Tummers

Directeur Water

0348-484 352

rt@vemw.nl

Colofon

E&W update is een uitgave van de Vereniging voor Energie, Milieu en Water (VEMW). Middels de E&W Up-date informeert VEMW haar leden over nieuwe wetten, regels en beleid (voornemens) op het gebied van energie, water en duurzaamheid. E&W Update wordt digitaal verspreid onder VEMW leden en verschijnt ieder kwartaal.

Ontwerp & realisatie
SD Creative Agency

Volg ons op

VEMW
@VEMW

Hans Grünfeld
@Hans_Gruenfeld

Roy Tummers
@RoyTummersVEMW

Jacques van de Worp
@FrecherJacques

Eric Picard
@InPetto

Chiel Bakker
@Chiel_VEMW

vemw

Kenniscentrum en belangenbehartiger
van zakelijke energie- en watergebruikers

VEMW | Houttuinlaan 12 | 3447 GM Woerden

0348-484 350 | desk@vemw | www.vemw.nl